

Parlar en català als nouvinguts

PERE MARTÍ I BERTRAN

Massa sovint hem de sentir –i de llegir i tot– que parlar en català als nouvinguts, als forasters, als estrangers és una mostra de mala educació, de tancament. Des de fa molts anys estic convençut de la situació contrària, és clar, però només d'un parell d'anys ençà he trobat un argument que em sembla que és definitiu per a desemascarar, o almenys per a fer rumiar, aquells que s'aferren a aquesta idea com el nadó afamat s'aferra al mugró matern, sigui amb una estratègia calculada, sigui per ignorància. L'argument l'he fet servir tant en cercles d'amics i coneguts com en els debats sociolingüístics que, almenys una vegada l'any, fem amb els alumnes d'ESO i de batxillerat, i la veritat és que, com a mínim, ha creat un punt de reflexió i de controvèrsia nou, sobretot havent-hi com hi comença d'haver tants sud-americans i magrebins a les nostres aules.

L'argument és molt senzill, gairebé podríem dir que és una girada de mitjó: si parles català amb els familiars, amb els amics, amb la gent que t'és més propera, i així que apareix un foraster canviés de llengua, no mostres per aquesta persona cap mena d'educació, de respecte, de deferència; més aviat li estàs dient que no forma part dels teus, que és diferent i que això, a tu, ja t'està bé. En definitiva, l'estàs marginant, l'estàs exclouent, li estàs vedant el dret de formar part del teu grup d'una manera plena, sense barreres. Tu parles la teva llengua a un nouvingut, doncs, perquè vols que sigui un més, perquè vols que s'integri, perquè no fas cap diferència entre ell i el veí de tota la vida o el company de

curs. Qui no ho fa, en canvi, li està dient que és diferent, que no té dret a formar part del grup, que sempre serà un foraster, un nouvingut, un immigrant. L'argument que tant s'havia esgrimit de l'educació, del respecte, etcètera, s'ha girat completament en contra dels qui el defensaven.

M'he animat a posar-lo per escrit en aquest breu article per dues raons, fonamentalment. En primer lloc, per-

(Associació Cultural per Colòmbia i lberoamèrica, Associació de Treballadors Marroquins a Catalunya, etc.), m'ha fet adonar –com ja m'havia passat amb alumnes estrangers que defensaven la mateixa postura que jo introduïa en el debat– que el que volen els nouvinguts és que els tractem amb la màxima normalitat, i aquesta màxima normalitat vol dir ajudar-los també a aprendre la nostra llengua. Permeteu-me de reproduir un parell de fragments de la carta esmentada, concretament de la publi-

«Entenem què representa per als catalans poder parlar en català.

»Per això nosaltres, que som anomenats persones nouvingudes o nous immigrants –hi ha cap dia en què es deixi de ser un nouvingut o un nou immigrant?–, però volem ser catalans com tothom, volem participar de la llengua catalana com la resta de la població.

»Com que la llengua catalana és un vehicle d'inclusió, volem manifestar la nostra voluntat de fer-ne també la nostra llengua, i demanem a les administracions i a tota la ciutadania el seu suport per a aconseguir-ho.»

què em va cridar l'atenció que en una comarca tan catalanoparlant i conscienciada com Osona, la gent tingui tendència a parlar castellà als immigrants, «per deferència», com indicava un reportatge d'allò més interessant sobre l'estat de la llengua, publicat dins *Presència* (núm. 1645, 5-11/9/2003, p. 11). «¿Si a Osona hi passa això, què deu passar al Baix Llobregat, al Maresme...?», em vaig preguntar. I en segon lloc, perquè una carta publicada en diversos mitjans de comunicació i signada per una quinzena d'associacions molt diverses però relacionades totes amb el món de la immigració

cada en *El 3 de Vuit* del 2-5-03, p. 68):

Em sembla que són unes paraules contundents, que ja teniu un nou argument si algú gosa dir-vos que sou molt poc considerats –o mal educats i tot, segons qui us ho digui– pel fet de parlar català a un magrebí, a un equatorià, a un suec... Ara només cal fer l'esforç de substituir un costum que ens fa més mal que una pedregada, que ens va arraconant la llengua i ens la va convertint en una eina de comunicació cada vegada menys necessària. ♦